

Liminka

Yläkoulun valinnaiset aineet

Lukuvuosi 2018-19

Sisälllys

I SYVENTÄVÄ VALINNAINEN – PITKÄ	3
1 TAIDE- JA TAITOAINEIDEN VALINNAINEN AINE	3
<i>Musiikki</i>	3
<i>Kuvataide</i>	4
<i>Tekninen käsityö</i>	6
<i>Liikunta</i>	7
<i>Kotitalous</i>	8
2 VIERAAT KIELET – B2	10
<i>Saksa ja ranska</i>	10
3 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS	11
<i>Sanataide</i>	11
<i>Draama</i>	12
II SOVELTAVA VALINNAINEN – PITKÄ	13
1 TIETO- JA VIESTINTÄTEKNOLOGIA	13
2 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS, YHTEISKUNTAOPPI JA HISTORIA	15
3 BIOLOGIA JA YRITTÄJYYSKASVATUS	16
4 BIOLOGIA, MAANTIETO YMS.	18
III SYVENTÄVÄ VALINNAINEN – LYHYT	20
1 MUSIIKKI	20
2 KUVATAIDE	21
<i>Kuvanveisto, keramiikka ja rakentelu</i>	21
3 ENGLANTI	22
4 RUOTSI	23
5 KÄSITYÖ	25
IV SOVELTAVA VALINNAINEN – LYHYT	26
1 KEMIA JA KOTITALOUS	26
2 TAIDE- JA TAITOAINE JA YRITTÄJYYSKASVATUS	27
3 ÄIDINKIELI JA MUSIIKKI	28

I SYVENTÄVÄ VALINNAINEN – PITKÄ

1 TAIDE- JA TAITOAINEIDEN VALINNAINEN AINE

Musiikki

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella oleva toiminta. Oppilaan ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen.

Opetuksen tavoite	Opetuksen sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen ¹
Kehittää ja syventää oppilaan laulu- ja soittotaitoja.	Keskeistä on toiminnallisuus eli yhdessä musiisointi. Opettaja ja oppilaat valitsevat laulu- ja soitto-ohjelmiston yhdessä.	L2
Tarjota oppilaille musiikillisia elämyksiä ja esiintymismahdollisuuksia.	Valinnaisryhmä tarjoaa musiikki-elämyksiä koulun arkeen ja juhlaan eli tunneilla valmistellaan esityksiä koulun erilaisiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin.	L2
Lisätä oppilaan yleistietoja musiikista (kansanmusiikki, klassinen musiikki, populaarimusiikki).	Kurssilla tutustutaan musiikin äänityksen perusteisiin ja tehdään omia äänitteitä koulun musiikkistudiossa.	L1, L4, L5

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, jossa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusiisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Keskeisin oppimisympäristö on koulun musiikkiluokka studioineen. Musiikkiesityksiä voidaan pitää salien lisäksi myös koulun käytävillä, aulaissa ja ruokalassa.

¹ Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. OPSin perusteissa on 7 laaja-alaisen osaamisen osa-alueita. Jatkossa näistä käytetään kirjain- ja numerolyhennettä:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen, osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Työtapoja, opetusvälineitä ja soittimistoa sekä ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut tehdään oppilaita kuullen. Ratkaisuilla luodaan musiikin oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan oppilaiden itsetuntoa, työskentelytaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppiaine arvioidaan asteikolla 4-10. Arviointiin vaikuttavat oppilaan laulu- ja soittotaito, harrastuneisuus, innostus ja kiinnostus musiikkiin ja sen eri osa-alueisiin.

Kuvataide

Kuvataiteessa tutustutaan taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen maailman ilmiöihin. Oppilas oppii ilmaistamaan itseään ja ajatuksiaan kuvallisia keinoja käyttäen. Hän oppii arvottamaan todellisuutta ja vaikuttamaan siihen. Kuvataiteessa tutustutaan kuvantekemisen tekniikoihin, materiaaleihin ja välineisiin sekä kehitetään kädentaitoja ja luovuutta. Kuvallisen työskentelyn lähtökohtana käytetään erityisesti oppilaan kiinnostuksen mukaisia kuvakulttuureja. Kuvataiteessa pyritään suunnitelmalliseen pitkäjänteiseen työskentelyyn ja omien kuvallisten projektien työstämiseen.

Opetuksen tavoite	Opetuksen sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Oppilas perehtyy visuaalisen maailmaan.	Opetuksen sisältö koostuu seuraavista aihepiireistä: taidehistoria ja nykytaide, arkkitehtuuri, muotoilu, graafinen suunnittelu, valokuva ja elokuva.	L1, L2, L4, L5, L7
Oppilas hallitsee perustiedot ja -taidot kuvan tekemisessä.	Opetuksessa perehdytään kuvan tekemisen tekniikoihin, materiaaleihin ja välineisiin.	L1, L2, L5
Oppilas kehittää omaa kuvailmaisuaan.	Opetuksessa korostuvat oppilaiden omat kuvakulttuurit, ideointi, suunnittelu ja toteutus.	L1, L2, L5, L7

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Oppilasta kannustetaan aktiiviseen toimijuuteen ja vastuunottoon itsestä ja ympäristöstä. Työskentelytavoissa pyritään vaihteleviin ja yksilöllisiin ratkaisuihin. Työskentely voi tapahtua myös luokan ulkopuolella erilaisissa ympäristöissä. Tutustutaan ympäristön kulttuurikohteisiin mahdollisuuksien mukaan. Myös digitaaliset ympäristöt ovat osa visuaalista maailmaa ja kuvataiteen oppiainetta.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilaita ohjataan yksilöllisesti jokaisen henkilökohtaiset toiveet ja tavoitteet huomioiden. Oppilaita ohjataan työskentelyyn itseä kiinnostavien aihepiirien parissa. Oppilaita ohjataan ottamaan vastuu omista kuvallisista projekteista.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppiaine arvioidaan asteikolla 4-10. Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan

taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.

Käsityö

Tekstiilityö

Valinnaisessa käsityössä syvennetään 7. luokkaan mennessä opittuja käsityön tietoja, taitoja sekä työturvallisuusasioita. Oppilas suunnittelee sekä kehittää omia ideoitaan ja toteuttaa niitä mahdollisimman monipuolisesti erilaisia materiaaleja ja työtapoja käyttäen.

Opetuksen tavoite	Opetuksen sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Valinnaisessa käsityössä painotetaan omien tavoitteiden asettamista, innovointia ja kokeilevaa oppimista.	Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen.	L1
Tuotesuunnittelua harjoitellaan erilaisin menetelmin ja eri näkökulmista käsin.	Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykkyisyyttä sekä tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.	L2
Kehitetään kokonaisen käsityöprosessin hallintaa ja pyritään käyttämään monipuolisesti erilaisia käsityötekniikoita, materiaaleja sekä tarkoituksenmukaisia työvälineitä. Samalla syvennetään materiaalien ja laitteiden tuntemusta.	Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä.	L1
Ohjataan oppilaita taloudelliseen ajatteluun sekä kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävä elintapaa.	Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia materiaaleja, työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti sekä tarkoituksenmukaisesti.	L3
	Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti sekä eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia.	L7
Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle ja tutustutaan käsityöyrittäjyyteen.	Tutustutaan käsityöyrittäjyyteen virtuaalisesti ja/tai yritysvierailuilla.	L6
Oppilasta ohjataan käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa.	Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.	L5

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Oppimisympäristöinä hyödynnetään koulun tiloja, laitteita, koneita ja työvälineitä mahdollisimman monipuolisesti. Käytettäviä käsityötekniikoita voivat olla esimerkiksi ompelu, lankatekniikat, kudonta, kankaanvärjäys ja muut erikoistekniikat, tms. Käsityöyrittäjyyteen pyritään tutustumaan joko virtuaalisesti ja/tai museo-, näyttely- sekä yritysvierailuilla. Käsitöitä voi tehdä yksin, pareittain tai ryhmissä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Käsityön ohjauksessa huomioidaan erilaiset työskentely- ja vuorovaikutustavat. Oppilasta rohkaistaan käyttämään vaihtelevasti eri tekniikoita ja materiaaleja sekä ottamaan vastuuta omasta työskentelystään. Häntä myös tuetaan ottamaan käsityön opiskelussa vastaan oman tasonsa mukaisia haasteita.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppiaine arvioidaan asteikolla 4–10. Arvioinnissa otetaan huomioon kokonaisen käsityöprosessin hallinta sisältäen suunnittelun, toteutuksen, dokumentoinnin ja tuntiaktiivisuuden. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia.

Tekninen käsityö

Valinnaisessa käsityössä syvennetään 7. luokalla ja aikaisemmin opittuja käsityön tietoja, taitoja sekä työ-
turvallisuusasioita. Oppilas suunnittelee sekä kehittää omia ideoitaan ja toteuttaa niitä mahdollisimman monipuolisesti erilaisia materiaaleja ja työtapoja käyttäen.

Opetuksen tavoite	Opetuksen sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Valinnaisessa käsityössä painotetaan erityisesti omien tavoitteiden asettamista, innovointia ja kokeilevaa oppimista.	Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen.	L1
	Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyyttä sekä tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.	L2
Kehitetään kokonaisen käsityöprosessin hallintaa ja pyritään käyttämään monipuolisesti erilaisia käsityötekniikoita, materiaaleja sekä tarkoituksenmukaisia työvälineitä. Samalla syvennetään materiaalien ja laitteiden tuntemusta.	Tutustutaan eri menetelmien ja materiaalien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa.	L1 L3
	Analysoidaan tuotteiden muotoilua sekä käytettävyyttä. Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti sekä eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia.	L7
	Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia materiaaleja, työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti sekä tarkoituksenmukaisesti.	
	Huomioidaan käsityö-osaamisen merkitys työelämälle.	L6
Oppilaita ohjataan käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa.	Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.	L5

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Valinnaisessa käsityössä materiaaleina käytetään esimerkiksi puuta, metallia, muovia, jne. Käsitöissä ideoidaan ja valmistetaan erilaisia tuotteita eri tekniikoita ja menetelmiä käyttäen. Samalla syvennetään materiaalien ja laitteiden tuntemusta. Työn etenemistä dokumentoidaan sen eri vaiheissa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilasta rohkaistaan käyttämään monipuolisesti eri tekniikoita ja materiaaleja sekä ottamaan vastuuta omasta työskentelystään. Häntä myös tuetaan ottamaan käsityön opiskelussa vastaan oman tasonsa mukaisia haasteita.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppiaine arvioidaan asteikolla 4–10. Arvioinnissa otetaan huomioon kokonaisen käsityöprosessin hallinta sisältäen ideoinnin, suunnittelun, kokonaisvaltaisen toteutuksen, dokumentoinnin ja tuntiaktiivisuuden sekä harrastuneisuuden, jossa korostuvat oppilaan työturvallisuuden sekä työskentelyyn mukautumisen valmiudet.

Liikunta

Liikunnan syventävän valinnaisineen tehtävä on syventää ja laajentaa perusopetuksen liikunnan oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä. Tavoitteista korostuvat liikunnallisen elämäntavan omaksuminen, fyysinen aktiivisuus, erilaisten liikuntamuotojen kokeileminen, parhaansa yrittäminen ja vastuullinen toiminta ryhmässä. Oppilaat osallistuvat itse sisällön suunnitteluun. Ryhmän intressien mukaan liikunnan syventävässä valinnaisaineessa voi olla painotus esimerkiksi palloiluun tai kuntoliikuntaan. Liikunnan ilo ja liikunnasta nauttiminen ovat keskeinen tavoite valinnaisaineessa.

Opetuksen tavoite	Opetuksen sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Oppilaan tietämys liikunnan fyysisistä, sosiaalisista ja psyykkisistä vaikutuksista toimintakykyyn ja yleiseen hyvinvointiin kehittyä.	Vahvistetaan motorisia perustaitoja (liikkuminen, välineiden käsittelytaito ja tasapaino) esimerkiksi pallopeleillä, talviliikuntalajeilla ja voimistelulla.	L1: liikunnalla rakennetaan kestävästi motivaatiota elinikäiselle liikkumiselle.
Oppilas oppii soveltamaan taitojaan ja fyysisiä ominaisuuksiaan eri liikuntamuotoihin ja -lajeihin.	Valinnaisaineessa opetus painottuu kehon hahmottamisessa oppilasryhmästä riippuen esimerkiksi palloiluun, kuntoliikuntaan, kuntosaliharjoitteluun ja kehon huoltoon.	L7: oppilaille varataan mahdollisuus osallistua liikuntatuntien suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.
Tuetaan nuoren tasapainoista psyykkistä kehitystä antamalla mahdollisuuksia osallistua toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin sekä edellytetään vastuunkantamista.	Tunneilla oppilasta kannustetaan toimimaan kohteliaasti, ystävällisesti ja vastuullisesti tasapuolisesti kaikkia kohtaan. Ryhmän jäsenistä opitaan huolehtimaan sekä yhteisistä asioista kannetaan vastuuta.	L2: vuorovaikutus ja yhdessä tekeminen lisäävät toisten ihmisten kunnioitusta ja erilaisuuden ymmärtämistä

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Liikunnan valinnaisaine toteutetaan pääosin koulun ja sen ympäristön liikuntapaikoissa. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen edistämiseksi tutustumme lähiseudun erilaisiin harrastusmahdollisuuksiin ja oppilaita kiinnostaviin liikuntalajeihin.

Tunneilla käytetään monipuolisesti erilaisia työtapoja. Oppilaita ohjataan omatoimiseen ja vastuulliseen toimintaan ryhmän jäsenenä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Liikunnan valinnaisaineessa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset tarpeet. Tarpeen mukaan oppilaalle tarjotaan vaihtoehtoisia työskentely- ja toimintatapoja. Sisältöjä yksilöllistetään tarpeen mukaan yhdessä oppilaan kanssa.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppiaine arvioidaan asteikolla 4–10. Syventävä valinnaisaine täydentää perusopetuksen liikunnan arviointia. Itsearviointi on osa jatkuvaa arviointia ja tekee arvioinnista näkyvää.

Kotitalous

Valinnaisen kotitalouden opiskelu perustuu käytännön toimintaan ja ryhmässä työskentelyyn. Oppilaille annetaan mahdollisuus lisätä ja täydentää kaikille yhteisen oppimäärän aikana hankittuja, erilaisissa arkipäivän tilanteissa tarvittavia tietoja ja taitoja. Opinnoissa korostuu oppilaan oma suunnittelu ja aktiivisuus tietojen ja taitojen hankkimisessa. Kotitaloustaidoilla tuetaan oppilaan arjen hallintaa ja ohjataan mahdolliseen tulevaan ammatinvalintaan. Valinnaisessa kotitaloudessa opiskellaan kotitalouden eri aihealueita ryhmän mukaisesti painottaen: ruoanvalmistus ja leipominen, ateriasuunnittelu, vaatehuolto, siivous, jätehuolto ja kierrättäminen sekä kuluttajana toimiminen. Käytännön kotitehtävät kuuluvat myös valinnaisen kotitalouden opiskeluun.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<p>Kaikille yhteisen kotitalouden tavoitteet ja sisällöt sisältyvät myös valinnaiseen kotitalouteen. Käytännön toimintataidot T1-T5 Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot T6-T9 Tiedonhallintataidot T10-T13</p> <p>Oppilas lisää ja täydentää kaikille yhteisen oppimäärän aikana hankittuja, erilaisissa arkipäivän tilanteissa tarvittavia tietoja ja taitoja.</p> <p>Oppilas harjaantuu käytännön työskentelyyn erilaisissa ryhmissä. Aktivoidaan oppilasta omaan ja ryhmässä tapahtuvaan suunnitteluun ja tiedonhankintaan.</p> <p>Oppilas soveltaa ja syventää tunneilla opittuja taitoja omassa kodissa tai lähipiirissä myös käytännön kotitehtävien avulla. Kotitehtävien avulla oppilas harjoittelee itsearviointia, toimii kodin ja koulun yhteistyön keskeisenä linkkinä ja harjoittelee ryhmäarviointia.</p>	<p>S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri S2 Asuminen ja yhdessä eläminen S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen</p> <p>8. luokan valinnainen kotitalous on perustaitoja, kuten ruoanvalmistus ja leipominen, ateriasuunnittelu, vaatehuolto, siivous, jätehuolto ja kierrättäminen sekä kuluttajana toimiminen, kertaavaa ja niitä syventävää.</p>	L1–L7

<p>Oppilas suunnittelee ja valitsee yhdessä ryhmänsä ja opettajan kanssa perusopintojen lisäksi valittavat 9. luokan kotitalouden painotukset ja teemat.</p> <p>Valinnaisen kotitalouden tunneilla oppilas harjoittelee mahdollisuuksien mukaan kattamis- ja tarjoilutehtäviä todellisissa tilanteissa eri yhteistyötahojen kanssa.</p> <p>Mahdollisimman moni valinnaisen kotitalouden opiskelija osallistuu hygieniakoulutukseen ja suorittaa hygieniosaamistestin hyväksytysti.</p>	<p>9. luokan valinnaisessa kotitaloudessa opiskellaan perustaitojen lisäksi kotitalouden eri aihealueita ryhmän sopimin painotuksin: kattamis- ja tarjoiluharjoittelu, yrittäjyys, kilpailut (Ruokavisa) tai jokin muu oppilaiden valitsema aihealue.</p> <p>Hygieniosaaminen, hygieniapassi</p>	
--	---	--

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä oppimisympäristön valinnassa on, että se mahdollistaa seuraavat tekijät: vuorovaikutteinen toiminta, yhteisöllinen tiedon rakentaminen ja osaamisen jakaminen, tutkiva ja soveltava opiskelu sekä työskentelyn arviointi. Työn arvostaminen ja loppuun saattaminen, pitkäjänteinen tapa tehdä työtä, kunnioittava ja kiireetön ilmapiiri sekä mahdollisuus oppia myös epäonnistumisista ovat osa turvallisuutta. Opetuksessa hyödynnetään niin luokkayhteisöä, koulutiloja (kotitalousluokka) ja kouluympäristöä kuin digitaalisia ympäristöjä ja yhteistyöverkostoja. Oppimistehtävät vahvistavat oppilaiden näkemystä arjen rakentumisesta ja monimuotoisuudesta sekä harjaannuttavat soveltamaan koulussa opiskeltuja asioita omaan perhevaiheeseen. Työtapojen ja menetelmien valinnassa on keskeistä tiedon ja taidon kietoutuminen yhteen ja soveltaminen käytäntöön.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Eriyttämisen lähtökohtana ovat oppilaiden osaamistason mukaiset arkipäivän rakentumiseen liittyvät oppimistilanteet ja joustavat opetusjärjestelyt. Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen tukemisessa keskitytään sosiaalisten tilanteiden harjoitteluun. Koulunkäynninohjaaja toimii tarvittaessa oppilaan tukena myös kotitaloustunneilla. Yhteistyössä erityisopettajan ja kodin kanssa laaditaan tarvittaessa oppilaskohtainen oppimissuunnitelma.

Ohjauksella tuetaan oppilaiden kiinnostusta syventää ja laajentaa kotitalouden oppimista sekä luodaan valmiuksia siirtyä perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen ja sen kautta kotitaloudellista asiantuntijuutta edellyttävään työelämään.

Oppilaan oppimisen arviointi valinnaisessa kotitaloudessa

Oppiaine arvioidaan asteikolla 4-10. Tuetaan oppilaan itsearviointia. Opettajan ja oppilaan välistä henkilökohtaista palautetta käytetään erityisesti väliarvioinnissa.

Kotitaloudessa oppimisen arviointi on monimuotoista, ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaat saavat palautetta taidostaan toimia eri asiayhteyksissä ja toteuttaa kotitalouden tehtäviä. Huomiota kiinnitetään myös kotitalouden käsitteiden hahmottamiseen ja sisältöjen omaksumiseen. Oppilaille ja huoltajille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

2 VIERAAT KIELET – B2

Saksa ja ranska

Valinnaiskielen opiskelun tavoitteena on herättää kiinnostus saksan / ranskan kieltä ja kulttuuria kohtaan sekä antaa jokapäiväisen elämän kannalta tarpeellinen alkeiskielitaito. Tavoitteena on myös oppia käyttämään rohkeasti kielitaitoa ja hyödyntämään jo muiden kielten opiskelusta hankittuja tietoja ja taitoja. Kursin puitteissa voidaan vierailta saksaa ja ranskaa puhuvissa maissa. Mikäli oppilas osallistuu matkaan, huoltajat vastaavat matka- ja majoituskustannuksista.

Saksa / ranska on äidinkielen jälkeen kolmas opiskeltava kieli, joten saksan / ranskan opiskelun aloittaessa on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Uuden kielen opiskelussa oppilas voi käyttää aiemmin hankimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Sitä voi hyödyntää matkaillessa, jatko-opinnoissa ja työelämässä. Saksa ja ranska ovat molemmat tärkeitä käyttökieliä tieteessä, taiteessa, talouselämässä ja kansainvälisessä yhteistyössä.

Opetuksen tavoite	Opetuksen sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemissä kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisuuden kehittymistä	Sovelletaan aiemmasta kielenopiskelusta tuttuja opiskelutekniikoita ja terminologiaa uuden kielen alkeiden opiskeluun. Tutustutaan saksan-/ranskankielisten maiden tapoihin ja kulttuuriin	L1, L2, L4
T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	Perheeseen, vapaa-aikaan, koulunkäyntiin, itsestä ja lähiympäristöstä kertomiseen liittyvä sanasto	L4, L6
T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin	Arkipäivän viestintätilanteet, kuten kaupassa käynti, ruokailu, matkustaminen	L5

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden

kielitaidon kehittymistä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville

Oppilaan oppimisen arviointi

Saksa ja ranska arvioidaan asteikolla 4–10. Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Heitä rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

3 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

Sanataide

Sanataiteen opetuksen tavoitteena on oppilaan kielen ja mielikuvituksen rikastuttaminen. Kirjoittamisen ja kirjallisuudentuntemuksen avulla kehitetään ajattelutaitoja ja jäsennetään maailmaa. Sanataidevalinnaisaineessa annetaan kielestä, kirjoittamisesta ja lukemisesta kiinnostuneille lapsille ja nuorille mahdollisuus kehittää ja syventää kirjallista harrastustaan. Lisäksi sanataide-valinnaisaine tarjoaa mahdollisuuden syventää ja heittää omaa luovaa ilmaisua ja ajattelua myös niille oppilaille, joita draama ja esiintyminen eivät kiinnosta.

Sanataiteessa korostetaan ilmaisemisen iloa ja rohkeutta leikkiä sanoilla. Tavoitteena on tukea oppilaassa rohkeutta löytää oma äänensä ja luonteva tapa ilmaista ajatuksiaan, jotta hän voisi sitä kautta ymmärtää sekä itseään että muita paremmin. Päämäärät ovat sekä tiedollisia, taidollisia että sosiaalisia.

Opetuksen tavoite	Opetuksen sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kielellisen ilmaisun ja mielikuvituksen rikastuttaminen.	Ajattelutaitojen ja eläytymiskyvyn kehittäminen kirjoittamisen ja kirjallisuudentuntemuksen kautta	L1, L2, L5, L7
Ilmaisutaitojen laajentaminen ja persoonallisen ilmaisun vahvistaminen.	Sanataideopetuksessa käsitellään kirjoitettua, puhuttua tai kuvitettua kieltä.	L2, L4, L5
Kannustaa oppilasta kehittämään taiteidenvälistä luovaa vuorovaikutusta.	Erilaisten kaunokirjallisten ja muiden tekstien lukeminen, kuten myös medialukutaito ja mediakriittisyys kulkevat läpi koko opetuksen.	L1, L2, L4, L5

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Sanataiteen opetus tarjoaa monipuolisia kokemuksia, harjoittaa eläytymiskykyä, laajentaa sanavarastoa, tavoitteena rakentaa oppilaan identiteettiä ja löytää persoonallista ilmaisua. Opetuksessa korostetaan iloa, leikkiä ja ilmaisun vapautta, ja oppilaita rohkaistaan yhteisöllisyyteen sekä eri sukupolvien ja kulttuurien

kohtaamiseen. Opiskelussa painotetaan sekä vastaanottoa että omaa ilmaisua. (Sisältökokonaisuudet: 1. Jäsenen maailmaa, 2. Kerronnan rakenteita ja käsitteitä, 3. Monimuotoinen kieli, 4. Sanataiteen toistuvat teemat, 5. Erilaisia todellisuuksia ja tapoja kertoa.)

Sanataiteen opetuksessa tutustutaan sekä lukemisen ja kirjoittamisen perinteisiin muotoihin että uusien viestimien tuomiin mahdollisuuksiin. Opetuksessa on keskeistä taiteidenvälinen luova vuorovaikutus. Virikkeitä ja yhteistyötä haetaan niin teatterin, kuvataiteen, musiikin, tanssin kuin sirkustaiteenkin parista. Yhteistyötä toteutetaan eri taiteenalojen välisinä projekteina. (Sisältökokonaisuudet: 1. Kertojan ja tekstin muodonmuutoksia, 2. Teksti maailmassa, 3. Minä taiteilijana, 4. Tarinat mediassa, 5. Taiteet kohtaavat.)

Sanataide-valinnaisaineen työt ja tuotokset riippuvat pitkälti oppilaasta itsestään. Lopputuotoksena oppilas kokoaa joko sähköisen tai oman valintansa mukaisen portfolion töistään (tekstit ja tallenteet).

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Sanataide-oppiaineessa ohjaus on oppilaslähtöistä ja kokonaisvaltaista. Opetuksessa korostetaan iloa, leikkiä ja ilmaisuvapautta, ja opetuksen suunnittelussa otetaan huomioon kunkin oppilaan kiinnostuksen kohteet ja tiedonhalu. Käytännössä kaikki työskentely on oppilaskohtaisesti eriytettyä - kukin työskentelee omalla tavallaan ja tasollaan. Sanataiteen täysipainoinen opiskelu ei vaadi läsnäoloa luokkaympäristössä tai ryhmässä, jos se on oppilaalle haastavaa. G-suite-ympäristö toimii erinomaisesti myös sanataidetyöskentelyssä.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppiaine arvioidaan asteikolla 4-10. Oppimisen arviointi sanataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan tekstin tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun kirjallisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Kaikkien töiden arviointikriteerit kerrotaan oppilaalle jo tehtävänannossa. Arvioinnissa huomioidaan oppilaan työskentely sekä oppilaan itse valitsevat valmiit työt.

Draama

Äidinkielen ja kirjallisuuden syventävän valinnaisaineen tavoitteena on harjaannuttaa ja kehittää oppilaan viestintä- ja esiintymistaitoja monipuolisesti. Suulliset viestintätaidot parantavat oppilaan empatiakykyä, sosiaalisia taitoja, ongelmanratkaisua ja itsetuntemusta. Sujuvaa esiintymistaitoa tarvitaan sekä jatko-opinnoissa että työelämässä.

Opetuksen tavoite	Opetuksen sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kannustaa oppilasta sujuvaan suulliseen ilmaisuun.	Monipuoliset draamaharjoitukset, kehon kieli ja sen vaikutus ja hyödyntäminen vuorovaikutustilanteissa.	L1, L2, L4, L7

Ohjata oppilasta kehittämään äänen käyttöön ja puhetaitoaan.	Monipuoliset harjoitukset	L2, L4
Draamallisen ilmaisun eri muotoihin tutustuminen.	Prosessidraama, draamatarinat, foorumiteatteri, TIE	L1, L2, L4, L7
Kannustaa oppilasta kehittämään improvisointia.	Monipuoliset harjoitukset	L1, L2, L4
Yleisölle suunnattu produktio	Omien ideoiden, kirjoittamis- ja esiintymistaitojen hyödyntäminen.	L1, L2, L4, L7

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Opetus järjestetään mahdollisuuksien mukaan salissa tai muussa tilassa, jossa on avointa tilaa ja mahdollisuus toteuttaa tilaa vieviä harjoituksia. Opetuksessa käytetään tarvittaessa myös ATK-luokkaa ja muita koulun ja lähiympäristön tiloja. Työtavoissa painotetaan yhdessä toimimista sekä kokemuksellisia ja toiminnallisia työtapoja. Työskentelyssä kannustetaan oppilaan ja ryhmän omaan ideointiin, suunnitteluun ja ongelmanratkaisuun. Opetuksen sisältöä rakennetaan yhdessä oppilaiden kanssa. Opetuksen aikana tutustutaan myös elokuvaan ja teatteriin taidemuotoina.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilaan yksilölliset tarpeet huomioidaan siten, että jokaiselle löytyy luonteva ja onnistumisen kokemuksia tarjoava rooli ryhmän toiminnassa. Oppilaita rohkaistaan kokeilemaan myös uusia rooleja.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppiaine arvioidaan asteikolla 4-10. Arvosanaa kahdeksan (8) vaaditaan, että oppilas osallistuu taitojensa mukaan yleisölle suunnattuun esitykseen ja osoittaa aktiivisuutta oppitunneilla ja harjoituksissa. Oppilas hyödyntää opettajalta saamaansa palautetta ja pyrkii kehittämään esiintymistaitojaan ohjeiden ja palautteen mukaisesti. Oppilas uskaltaa tehdä aloitteita ja esitellä omia ideoitaan. Hän toimii sujuvasti yhteistyössä ryhmänsä kanssa ja on avoin ja kannustava omia ja muiden ideoita kohtaan. Oppilas hallitsee draamallisen ilmaisun muotoja. Hän antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta.

II SOVELTAVA VALINNAINEN – PITKÄ

1 TIETO- JA VIESTINTÄTEKNOLOGIA

Koodi Tieto- ja viestintäteknologia

Kurssilla syvennetään monipuolisesti ohjelmointitaitoja sekä suoritetaan Tietokoneen käyttäjän A-kortti. Tietokoneen käyttäjän A-kortti on Tietoyhteiskunnan kehittämisskeskus ry:n järjestämä. A-kortti-tutkinnon sisältö ja vaadittava osaamistaso vastaa työelämän tarpeisiin sisältäen tärkeimmät tietoyhteiskunnan osa-alueet.

Tutkinnon hyväksytysti suorittanut voi tilata Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskukselta virallisen tutkintotodistuksen. Tutkintotodistuksen avulla voi anoa korvaavuutta tietotekniikan opinnoista ammattikouluissa, lukiossa ja ammattikorkeakoulussa. Korvaavuuden suuruudeksi suositellaan 7,5 opintopistettä. Korvaavuuden myöntäminen on oppilaitoskohtaista.

Opetuksen tavoite	Opetuksen sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Antaa oppilaalle yleiskuvan tietotekniikan käytöstä ja mahdollisuuksista.	Opetellaan laitteen ja tiedostojen hallintaa, sähköpostin käyttöä sekä internetin turvallista käyttöä.	L5
Antaa oppilaalle valmiudet sanalliseen ja kuvalliseen ilmaisuun tietotekniikan avulla.	Harjoitellaan kuvankäsittelyä esimerkiksi Photoshop-ohjelmalla ja syvennetään esitysgrafiikan tekemisen taitoa Powerpoint-ohjelmalla.	L4, L5
Syventää oppilaan tekstinkäsittely ja taulukkolaskentaohjelman osaamista.	Opetellaan hallitsemaan työelämässä paljon käytettyjä Microsoftin Word- ja Excel-ohjelmia.	L5, L6
Syventää oppilaan ohjelmointitaitoja.	Ohjelmoinnissa tutustutaan ohjelmointiin tutkimalla nettisivujen koodia. Kuvakepohjaiseen ohjelmointiin tutustutaan Angry Birds -hahmojen siivittämänä Code-ohjelmalla tai luomalla oma peli Kodu-ohjelmalla. Edistyneimmille tarjotaan lausekielistä ohjelmointia esimerkiksi Python-kieltä käyttäen.	L1, L5
Oppilaan työskentelytaidot verkko-ympäristöissä vahvistuvat.	Pohditaan verkkotyöskentelyn tuomia etuja ja haittoja kuten sosiaalisen median vastuullista käyttöä työelämässä sekä istumatyöhön liittyvää ergonomiaa.	L3, L5, L6 ja L7

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Oppilas osaa hyödyntää tietotekniikkaa koulussa, kotona ja jatko-opinnoissa. Oppilas oppii hankkimaan tietoa tietotekniikan välinein. Oppilas oppii käyttämään omatoimisesti ja ennakkoluulottomasti erilaisia tietokoneen oheislaitteita ja ohjelmistoja oikeaan tarkoitukseen. Oppilas oppii ymmärtämään, että tieto- ja viestintäteknologiaa on hyödyllistä osata ja että tietoja on päivitettävä koko ajan.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Eriyttämisen lähtökohtana ovat oppilaiden osaamistason mukaiset arkipäivän rakentumiseen liittyvät oppimistilanteet ja joustavat opetusjärjestelyt. Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen tukemisessa keskitytään sosiaalisten tilanteiden harjoitteluun.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppiaine arvioidaan asteikolla 4–10. Arviointi perustuu jatkuvaan tuntityöskentelyyn, tehtyihin harjoitus-tehtäviin, kokeisiin sekä lopputöihin. Arvioinnissa painotetaan tieto- ja viestintäteknologian tavoitteita, joita ovat käytännön taidot ja oma tuottaminen, vastuullinen ja turvallinen toiminta, tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely sekä vuorovaikutus ja verkostoituminen.

2 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS, YHTEISKUNTAOPPI JA HISTORIA

Koodi Yksilö yhteisön vaikuttajana

Tutustutaan erilaisiin kansalaisyhteiskunnan vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa tarvittavia taitoja. Pyritään luomaan aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden ilmaisun vaikutusta yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toimintaan ja päätöksentekoon Suomessa ja kansainvälisesti.

Opetuksen tavoite	Opetuksen sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Syventää kiinnostusta ympäröivään yhteiskuntaan ja maailmaan.	<u>Aihealueet:</u> Vapaaehtoistoiminta Luonnonsuojelu Kestävä tulevaisuus Eläintensuojelu Kehitysapu Kiusaamisen/rasismien/syrjäytymisen ehkäisy Tasa-arvon edistäminen Monikulttuurisuus Yhteisöllisyys Kriittinen ajattelu.	L1 L2 L4 L7
Ohjataan oppilasta laajentamaan näkemyksiään osallistumalla yhteiskunnalliseen toimintaan ja keskusteluun käyttämällä mediataitojaan ja tietojaan omien käsitysten muodostamisessa ja kansalaisena toimimisessa.	<u>Tuotokset:</u> Esimerkiksi elokuva, mainos, teematuokiot ja/tai -päivät, tempaukset, flash mobit, väittelyt, blogit, vlogit, mielipidekirjoitukset, keskustelut ja lopputyö liittyen oikeaan projektiin.	L1 L2 L4 L5 L7
Vahvistaa halua ja rohkeutta omien mielipiteiden ilmaisuun sekä suullisesti että kirjallisesti. Syventää perustelutaitoja. Kehittää tiedonhankintataitoja ja lähdekritiikkiä.		L1 L2 L4 L5 L7

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi kansalaisiksi käyttämällä monipuolisia työtapoja. Jatkuva ajankohtaisten asioiden ja ilmiöiden seuraaminen, analysoiminen ja keskusteleminen on keskeistä. Tässä käytetään yhteistoiminnallisia työtapoja. Myös tutkiva oppiminen ja median tarkastelu sekä tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen on olennaista. Toiminnallisten ja vuorovaikutteisten työtapojen vuoksi kurssilla käytetään jatkuvasti Chromebookeja tai pöytätietokoneita. Tuotosten tekemiseen käytetään erilaisia sovelluksia, kuten Docs, Slides, Animoto, Coggle, Wevideo. Tarvittaessa valinnaisaineessa voidaan tehdä pieni-muotoisia retkiä tavallisen kouluajan ulkopuolella.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilaiden monipuolista kommunikointia, osallisuutta ja yhteistoimintaa tuetaan käytännön harjoitteilla. Oppilaita ohjataan työskentelyyn heitä itseään kiinnostavien aihepiirien parissa. Kannustetaan ottamaan vastuu omasta työskentelystään.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppiaine arvioidaan asteikolla 4–10. Arviointi on ohjaavaa ja kannustavaa ja perustuu monipuoliseen palautteeseen. Tässä otetaan huomioon oppilaiden monimuotoinen toiminta, työskentely ja tuotokset, joiden arviointikriteerit esitellään oppilaille tehtävien alussa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota siihen, miten laajasti ja näkemyksiään perustellen oppilaat kykenevät arvottamaan todellisuutta ja vaikuttamaan siihen. Oppilas saa arvosanan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista.

3 BIOLOGIA JA YRITTÄJYYSKASVATUS

Koodi Harraste-eläimet ja yrittäjyys

Oppiaineen tunneilla kartutetaan tietoja ja taitoja erilaisten harraste-eläinten lajityypillisestä käyttäytymisestä ja niiden vaatimasta hoidosta. Selvitetään miten eläinsuojelu ja sitä ohjaava lainsäädäntö alalla toimii. Perehdytään alan tarjoamiin erilaisiin uramahdollisuuksiin luomalla aitoja kontakteja työelämään ja alan yrityksiin sekä yrittäjiin ja syvennetään tietoja myös harraste-eläimiin liittyvistä koulutusmahdollisuuksista. Tutustutaan oman osallistumisen kautta eläimiin liittyvään rikkaaseen kulttuuriperintöön vieraita kieliä ja kansainvälisyyttä unohtamatta. Mahdollisuuksien mukaan perehdytään ohjatusti tapahtumajärjestämisen kokonaisuuteen toimimalla opettajien johdolla järjestäjinä sovitussa tapahtumassa.

Harraste-eläimet ja yrittäjyys / biologian osa-alue

Opetuksen tavoite	Opetuksen sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T6: ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalveluiden merkitys.	S6, Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.	L4, L7
T10: ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella	S1, S2, S3, S6, tutkimusretki lähialueen harraste-eläintilaan ja eläinten lajityypilliseen käyttäytymiseen tutustuminen.	L1, L7, L5
T11: kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa	S6. Luonnonvarojen kestävä käyttö harraste-eläintaloudessa.	L2, L3, L7, L5

Harraste-eläimet ja yrittäjyys / yrittäjyyden osa-alue

Opetuksen tavoite	Opetuksen sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T4: ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti	S1 Oppiminen ja opiskelu: Keskeisinä sisältöalueina opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu elinikäisen oppimisen yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen tavoitteita, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan	L1, L2, L3, L6, L7
T5: ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista	S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu: oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.	L1, L3, L7
T6: auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta	Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot: tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta. Työelämään tutustuminen: eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen lisää oppilaiden työelämä-tietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämä-taitoja harjoitellaan erityisesti oppilaiden itsensä järjestämien tilaisuuksien avulla. Näistä saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.	L6, L7

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Valinnaisaineen opiskelu tapahtuu teoriaosuuksilla luokassa ja käytännön osuuksilla opiskellaan soveltuvis- sa tuotanto-olosuhteissa. Kahdeksannella vuosiluokalla soveltuvat tuotanto-olosuhteet liittyvät alueella toimivaan alkutuotantoon. Harraste-eläimiin liittyvään yritys-, näyttely- ja koetoimintaan tutustutaan vieraillemalla sopivissa kohteissa.

Yhdeksännellä luokalla painotus on harraste-eläimissä, ja oppiminen tapahtuu niin luokassa kuin soveltuvis- sa tuotanto-olosuhteissa. Osa kurssista suoritetaan yhdessä alan ammatillisen oppilaitoksen kanssa tutus-

tumalla alan toisen asteen opiskeluun ja työelämään. Valinnaisaineen opettajien avustuksella oppilaat järjestävät valitsemansa tapahtuman (match show, pet show, pentukurssi tms.) ulkopuoliselle kohderyhmälle.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Eriyttämisen lähtökohtana ovat oppilaiden osaamistason mukaiset arkipäivän rakentumiseen liittyvät oppimistilanteet ja joustavat opetusjärjestelyt. Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen tukemisessa keskitytään sosiaalisten tilanteiden harjoitteluun.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppiaine arvioidaan asteikolla 4–10. Arvioinnissa pääpaino on käytännön töiden suorittamisella. Teoriaosassa arvioidaan oppilaan kykyä selostaa perusasioita oppitunneilla käsitellyistä aiheista. Arvioinnissa pääpaino on käytännön töiden suorittamisella ja toiminnassa osoitetulla aktiivisuudella ja harrastuneisuudella. Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.

Käytännön töissä arvioidaan oppilaan oma-aloitteisuutta ja suunnitelmallisuutta annettujen tehtävien suorittamisessa, huolellisuutta ja annettujen ohjeiden noudattamista, kiinnostusta tekemäänsä työtä kohtaan, tapaa toimia yksin tai ryhmässä, taitoa soveltaa teoriassa ja muissa aineissa opittua tietoa käytäntöön sekä kykyä huolehtia työympäristönsä siisteydestä ja järjestyksestä työn jälkeen.

4 BIOLOGIA, MAANTIETO YMS.

Koodi Erä ja luonto

Erä ja luonto -valinnaisaine sopii erähenkiselle, liikunnalliselle ja luonnossa viihtyvälle oman toiminnan rajoista kiinnostuneelle opiskelijalle. Opiskelemme retkeilyssä ja eränkäynnissä tarvittavat tiedot ja taidot, niin että oppilas pystyy toimimaan itsenäisesti omat voimavarat ja ympäristön huomioiden eräolosuhteissa. Opintojen tärkeimmät kokonaisuudet ovat metsästäjäntutkinto, eräleirikoulu ja vaellusleirikoulu. Tunnit ajoittuvat osaksi koulutuntien ulkopuolelle, joten oppilaan on sitouduttava viikonloppu- ja iltaopiskeluun. Opinnoista saattaa aiheutua oppilaille kustannuksia: opintomatkat ja retkievät.

Opetuksen tavoite 8lk.	Opetuksen sisältöalueet 8lk.	Laaja-alainen osaaminen
Metsästäjäntutkinnon suorittaminen.	Lainsäädäntö, lajintuntemus, riistaekologia, eettinen metsästys, aseet ja patruunat, turvallisuus, pyyntivälit, saaliin käsittely	L1, L2, L3
Opiskellaan ja harjoitellaan eräolosuhteissa toimittaessa tarvittavat tiedot ja taidot.	Ruoanlaitto, hygienia, yöpyminen, suunnistus ja ensiaputaidot.	L1,L2,L3
Opitaan liikkumaan ja toimimaan luonnossa kestävien periaatteiden mukaisesti.	Jokamiehenoikeudet, ihmisen toiminnan vaikutus luonnossa, vaellusvarusteet, kierrätys.	L1,L2,L3
Harjoitellaan vaelluksella tarvittavia fyysisiä ja psyykkisiä taitoja.	Rinkan pakkaaminen, henkilökohtaisen suoritustason löytäminen, ravinnon merkitys suoritukselle, väsymisen indikaattorit.	L2,L3
Opitaan suunnittelemaan pitkäkestoinen vaellus.	Vaelluksen tavoitteet, autiotupaverkosto, olemassa olevat vaellusreitit.	L1,L2,L3

Opitaan suunnittelemaan ja toteuttamaan tapahtuma.	Suunnitellaan yhdeksännen luokan pitkä vaellus.	L1, L2, L3
Kansallispuistojen kulttuuriperintö, luonto ja historia.	Vaellusleirikoulussa tutustutaan kohteena olevaan kansallispuistoon.	L1, L2, L3

Opetuksen tavoite 9lk.	Opetuksen sisältöalueet 9lk.	Laaja-alainen osaaminen
Opiskellaan lajintuntemusta.	Lajintuntemus ja lintukurssi. Liminganlahden 100 yleisintä lajia.	L1
Laajennetaan käsitystä itsestä ja omista kyvyistä liikkua ja selviytyä luonnossa.	Retket ja vaellukset.	L3
Käydään "epämukavuusalueella" turvallisesti ja kokeillaan omia psyykkisiä ja fyysisiä toimintarajoja.	Vaellus- ja eräleirikoulut.	L3
Laajennetaan käsitystä itsestä ja omista kyvyistä.	Vaellus ja eräleirikoulu.	L3
Voimaannutaan ja saadaan onnistumisen elämys, kun pitkästä raskaasta retkestä huolimatta päästään voittajina perille.	Vaellus ja eräleirikoulu.	L3
Suunnistaminen ja reitin löytäminen maastossa. Retken suunnittelu kartalla.	Osallistutaan suunnistuskilpailuihin. Suunnitellaan vaellus- ja eräleirikoulut kartalla.	L1, L3, L4
Ympäristökasvatus	Opitaan arvostamaan luontoa ja luontoarvoja. Pohditaan metsästyksen etiikkaa ja arvoja.	L1, L2, L7
Opitaan rohkeutta, itsenäisyyttä, päättäväisyyttä, sinnikkyyttä ja mielen hallintaa.	Opitaan liikkumaan turvallisesti erämaassa. Vaellus ja eräleirikoulu.	L3
Harjoitellaan ryhmässä toimimista haastavissa eräolosuhteissa.	Vaellus ja eräleirikoulu.	L3
Opitaan suunnittelemaan ja toteuttamaan tapahtuma.	Suunnitellaan yhdeksännen luokan ja eräleirikoulu.	L1, L2, L7
Kansallispuistojen kulttuuriperintö, luonto ja historia.	Eräleirikoulussa tutustutaan kohteena olevaan kansallispuistoon.	L1
Luontomatkaileminen ja luonnonvara-ala. Yrittäjyys.	Tutustutaan seudun luonnonvara-alaan ja luontomatkailemisen yrittäjiin. Tutustutaan luonnonvara-alaan opintomahdollisuuksiin.	L1, L6, L7
Luontokuvaus	Toteutetaan omana "luontokuva kilpailuna" Tutustutaan paikallisiin luontokuvauksen ammattilaisiin.	L2, L5
Turvallisuus	Opiskellaan eräolosuhteissa vaadittavia ensiaputaitoja ja perehdytään tapahtumien ja retkien turvallisuuskysymyksiin.	L3

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Oppimiskokonaisuus tarjoaa monipuolisia kokemuksia erilaisissa ympäristöissä. 8. luokalla harjoitukset toteutetaan lähiympäristössä. 9. luokalla vaellus- ja eräleirikoulu toteutetaan aidoissa eräolosuhteissa. Erä ja

luonto -ryhmät toimivat yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa: koulun ulkopuoliset erityisasiantuntijat, partiolaiset, kalastusseurat, 4H-yhdistys, metsästysyhdistykset, riistanhoitoyhdistykset ja luonnonvara-alan yritykset.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Erä ja luonto valinnaisaine on luonteeltaan luonnossa toimimista ja siihen kestävässä vuorovaikutussuhteessa olemista. Oppilas tutustuu erilaisiin luonnon tarjoamiin toiminnan mahdollisuuksiin. Oppilasta tuetaan yksilöllisesti omien kiinnostuksen kohteiden löytämisessä ja autetaan suuntaamaan toimintaansa aihepiiriin sisällä.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppiaine arvioidaan asteikolla 4–10. Oppimisen arviointi erä ja luonto valinnaisaineessa on oppilaiden yksilöllisen luontosuhteen huomioivaa ja luonteeltaan kannustavaa ja yhteistoiminnallista. Arvioinnissa pääpaino on käytännön töiden suorittamisella sekä retkitoiminnassa osoitetulla aktiivisuudella ja harrastuneisuudella. Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.

Käytännön töissä arvioidaan oppilaan oma-aloitteellisuutta ja suunnitelmallisuutta annettujen tehtävien suorittamisessa, huolellisuutta ja annettujen ohjeiden noudattamista, kiinnostusta tekemäänsä työtä kohtaan, tapaa toimia yksin tai ryhmässä, taitoa soveltaa teoriassa ja muissa aineissa opittua tietoa käytäntöön.

III SYVENTÄVÄ VALINNAINEN – LYHYT

1 MUSIIKKI

Koodi Musiikki

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella oleva toiminta. Oppilaan ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen.

Opetuksen tavoite	Opetuksen sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kehittää ja syventää oppilaan laulu- ja soittotaitoja.	Keskeistä on toiminnallisuus eli yhdessä musisointi. Opettaja ja oppilaat valitsevat laulu- ja soitto-ohjelmiston yhdessä.	L2
Tarjota oppilaille musiikillisia elämyk-	Valinnaisryhmä tarjoaa musiikki-elämyksiä koulun arkeen	L2

siä ja esiintymismahdollisuuksia.	ja juhlaan eli tunneilla valmistellaan esityksiä koulun erilaisiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin.	
Lisätä oppilaan yleistietoja musiikista (kansanmusiikki, klassinen musiikki, populaarimusiikki)	Kurssilla tutustutaan musiikin äänityksen perusteisiin ja tehdään omia äänitteitä koulun musiikkistudiassa.	L1, L4, L5

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, jossa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Keskeisin oppimisympäristö on koulun musiikkiluokka studioineen. Musiikkiesityksiä voidaan pitää salien lisäksi myös koulun käytävillä, aulaissa ja ruokalassa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Työtapoja, opetusvälineitä ja soittimistoa sekä ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut tehdään oppilaita kuullen. Ratkaisuilla luodaan musiikin oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan oppilaiden itsetuntoa, työskentelytaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppiaine arvioidaan asteikolla 4-10. Arviointiin vaikuttavat oppilaan laulu- ja soittotaito, harrastuneisuus, innostus ja kiinnostus musiikkiin ja sen eri osa-alueisiin.

2 KUVATAIDE

Kuvanveisto, keramiikka ja rakentelu

Oppiaineessa keskitytään kolmiulotteiseen työskentelyyn. Tunneilla tutustutaan kuvanveiston maailmaan, tekniikoihin ja erilaisiin materiaaleihin monipuolisesti. Myös keramiikan tekniikat, erilaiset savet ja lasitukset sekä valmistustavat tulevat tutuiksi. Oppilaan oma kiinnostus ohjaa toimintaa. Työskentelyssä pyritään suunnitelmallisuuteen ja pitkäjänteisyyteen.

Opetuksen tavoite	Opetuksen sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Oppilas perehtyy visuaalisen maailmaan.	Opetuksen sisältö koostuu seuraavista aihepiireistä: Kuvanveisto, keramiikka ja rakentelu.	L1, L2,, L7
Oppilas hallitsee perustiedot ja -taidot kuvantekemisessä.	Opetuksessa perehdytään kolmiulotteisen kuvan tekemisen tekniikoihin, materiaaleihin ja välineisiin.	L1, L2, L7
Oppilas kehittää omaa kuvailmaisuaan.	Opetuksessa keskitytään kolmiulotteiseen työskentelyyn.	L1. L2, L7

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Oppilasta kannustetaan aktiiviseen toimijuuteen ja vastuunottoon itsestä ja ympäristöstä. Työskentelyta-voissa pyritään vaihteleviin ja yksilöllisiin ratkaisuihin. Työskentely voi tapahtua myös luokan ulkopuolella erilaisissa ympäristöissä. Tutustutaan ympäristön kulttuurikohteisiin mahdollisuuksien mukaan.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilaita ohjataan yksilöllisesti jokaisen henkilökohtaiset toiveet ja tavoitteet huomioiden. Oppilaita ohjataan työskentelyyn itseä kiinnostavien aihepiirien parissa. Oppilaita ohjataan ottamaan vastuu omista ku-vallisista projekteista.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppiaine arvioidaan asteikolla 4–10. Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, oh-jaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkin-nan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearvi-ointitaitojen kehittymistä. Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näke-mysten arvostamiseen.

3 ENGLANTI

Koodi Englannin kielen syventävä

Englannin kielen syventävässä vahvistetaan monipuolisesti englannin opetussuunnitelman mukaisia tietoja ja taitoja. Harjoitellaan erilaisia suullisia kielenkäyttötilanteita, vahvistetaan sanaston ja sanontojen osaa-mista ja kulttuurintuntemusta. Syvennetään ja kerrataan perusrakenteita ja vahvistetaan kuullun ja luetun ymmärtämisen sekä kirjoittamisen taitoja. Englannin A1-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9 ja niihin liittyvät sisältöalueet paikallisine tarkennuksineen on esitelty Limingan kunnan opetussuunnitel-massa. Englannin kielen syventävässä valinnaisaineessa painottuvat seuraavat tavoitteet ja sisällöt:

Opetuksen tavoite	Opetuksen sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyä.	S1 Syvennetään sellaisten maiden kulttuureiden ja elä-mänmuotojen tietämystä, joissa englantia on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Esimerkiksi huomioidaan kalenterivuoden aikana olevat kulttuurisidonnaiset juhla-päivät kuten Halloween ja Valentine'sDay.	L1 L2
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuoli-sia tapoja oppia englantia ja arvioi-maan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2 Vahvistetaan oppilaan kieltenopiskelutaitoja.	L1 L3
T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilai-	S3 Kerrataan ja syvennetään erilaisia suullisia kielen-käyttötilanteita (esim. ruokailu, ostokset, matkustami-	L4 L5

<p>den ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä</p> <p>T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita</p> <p>T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen</p>	<p>nen). Vahvistetaan luetun ja kuullun ymmärtämisen sekä kirjoittamisen taitoja.</p> <p>Syvennetään ja kerrataan perusrakenteita esim. aikamuodot ja sanajärjestys.</p> <p>Vahvistetaan sanojen ja sanontojen osaamista.</p>	<p>L6</p>
--	---	-----------

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen eri oppimisympäristöissä. Käytetään monipuolisia työtapoja ja erilaisia oppimisympäristöjä. Oppilaita ohjataan pitkäjänteiseen työhön, aktiiviseen toimijuuteen ja vastuun ottoon omasta oppimisestaan. Mahdollisuuksien mukaan opetukseen voidaan sisällyttää myös kansainvälistä yhteydenpitoa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin kielen syventävässä

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee kielitaidon kehittymistä. Opetus suunnitellaan niin, että eritasoiset oppijat saavat kielitaitonsa kehittymiseen sopivaa harjoitusta.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppiaine arvioidaan asteikolla 4–10. Se perustuu monipuoliseen, jatkuvaan näyttöön sekä erilaisiin kokeisiin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin ja kaikki kielitaidon osa-alueet otetaan huomioon. Arviointi muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso englannin kielen A-oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin, jotka määrittävät opetushallituksen kehittyvän kielitaidon asteikolla. Arvosanan kahdeksan saa, jos oppilas osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Oppilasta arvioidaan myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin.

4 RUOTSI

Koodi Ruotsin kielen syventävä

Ruotsin kielen syventävässä vahvistetaan monipuolisesti ruotsin opetussuunnitelman mukaisia taitoja ja tietoja. Harjoitellaan erilaisia suullisia arkisia ja käytännönläheisiä kielenkäyttötilanteita, vahvistetaan sanaston ja sanontojen osaamista ja pohjoismaista kulttuurituntemusta. Ruotsin kielen syventävässä valinnaisaineessa painottuvat seuraavat tavoitteet ja sisällöt:

Opetuksen tavoite	Opetuksen sisältöalueet	Laaja-alainen
-------------------	-------------------------	---------------

		osaaminen
T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin.	S1 Tehdään havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistäviä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja.	L2
T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen. T4 kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.	S2 Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen.	L1 L2 L7
T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista.	S3 Sisältöjä valittaessa näkökulmana ovat ajankohtaisuus ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.	L4 L5

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuunottoon omasta oppimisestaan. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia tutustua suomenruotsalaiseen ja pohjoismaiseen kulttuuriin ja harjoittaa pohjoismaista yhteydenpitoa. Oppitunneilla käytetään myös ruotsinkielistä mediaa, tehdään lyhyitä tutustumis- tai opintomatkoja mahdollisuuksien mukaan ja tutustutaan kulttuuriin mm. laulujen, ohjelmien ja pelien kautta. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee kielitaidon kehittymistä. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppiaine arvioidaan asteikolla 4–10. Se perustuu monipuoliseen arviointiin ottaen huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Arviointi muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso ruotsin kielen B1-oppimäärän valtakunnallisiin kriteereihin, jotka määrittävät opetushallituksen kehittyvän kielitaidon asteikolla.

5 KÄSITYÖ

Koodi Elektronikka

Elektroniikan valinnaisaineessa käydään läpi elektroniikan perusteet. Opetellaan esimerkiksi erottamaan tasa- ja vaihtovirta toisistaan. Tunnistamaan yleisimmät komponentit ja ymmärtämään niiden toiminta. Lisäksi sovelletaan tietoja käytäntöön ja tehdään erilaisista komponenteista jokin elektroninen laite.

Opetuksen tavoite	Opetuksen sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Valinnaisessa käsityössä painotetaan erityisesti omien tavoitteiden asettamista, innovointia ja kokeilevaa oppimista.	Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi. toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistuen.	L1
	Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyyttä sekä tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.	L2
Kehitetään kokonaisen käsityöprosessin hallintaa sekä pyrkimystä käyttää monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työvälineitä.	Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa.	L1
	Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä.	L3
Tavoitteena on myös opastaa oppilaita taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityön prosessin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävä elämäntapaa.	Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita ja teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.	L7
Oppilasta ohjataan käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa.	Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.	L5

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena on se, että oppilaat ymmärtäisivät elektroniikan perusasiat ja oppisivat juottamaan erilaisia komponentteja itsenäisesti. Lisäksi oppitunneilla rakennetaan komponenteista jokin laite esimerkiksi radio, varashälytin, kassakaappi ja tehdään siihen liittyvä kotelo. Oppilaat voivat itse päättää rakennettavan laitteen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilasta rohkaistaan käyttämään ja kokeilemaan monipuolisesti tekniikoita sekä ottamaan vastuuta omasta työskentelystään. Opettaja tukee ja opastaa oppilasta ottamaan oman tasonsa mukaisia haasteita vastaan.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppiaine arvioidaan asteikolla 4–10. Arvioinnissa otetaan huomioon kokonaisen käsityöprosessin hallinta sisältäen suunnittelun, toteutuksen, dokumentoinnin ja tuntiaktiivisuuden.

IV SOVELTAVA VALINNAINEN – LYHYT

1 KEMIA JA KOTITALOUS

Koodi Kemistin keittiössä

Oppiaineen sisällöt liittyvät niin ruoanvalmistuksen ilmiöihin kuin kodin kemikaaleihin perehtymiseen. Oppitunneilla tutkitaan kemiaa esimerkiksi valmistamalla erilaisia syötäviä tuotoksia, tekemällä kemiallisia kokeita ja vertailemalla erilaisia puhdistusaineita.

Opetuksen tavoite	Opetuksen sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun.	Tutustutaan arjessa näkyviin kemian ilmiöihin kuten kiisselin hyytelöitymiseen ja leivonnaisen kohoamiseen uunissa.	L1, L3, L5, L7
Tutustutaan seosten ominaisuuksiin.	Tutkitaan erilaisten vaahdotustapojen vaikutusta kääretorttujen makuun ja koostumukseen sekä havainnollistetaan aineen tiheyden merkitystä kerrosjuomien avulla.	L3, L4
Perehdytään aistinvaraiseen laadunarviointiin.	Tutkitaan erilaisten valmistustapojen merkitystä esimerkiksi muffinssien makuun.	L3
Tutustutaan perusmakuihin.	Tutustutaan erilaisiin makumaailmoihin esimerkiksi chilin ja pizzan avulla.	L2, L3
Perehdytään aineen liukoisuuden merkitykseen ruuanvalmistuksessa ja puhtaana pidossa.	Tehdään erilaisia liukoisuustestejä sekä valmistetaan esimerkiksi majoneesia. Vertaillaan pesuaineiden kemiallisia toimintaperiaatteita sekä tutkitaan liukoisuuden merkitystä erilaisissa erotusmenetelmissä kuten tislauksessa.	L3, L7
Opetellaan ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä ja yhteiskunnan kestävässä kehityksessä.	Tutustutaan kodin kemikaaleihin sekä luonnonmukaisiin pesuaineisiin muun muassa valmistamalla saippuaa.	L1, L3, L5, L7

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Valinnaisaineen opiskelu tapahtuu kotitalousluokassa ja mahdollisuuksien salliessa myös kemian luokassa tai atk-luokassa kahden oppitunnin jaksoissa. Ruoka-aineista valmistettaessa tuotos on syötävää. Oppilaille tuotetaan oppimateriaalia ja arvioitavia tehtäviä esimerkiksi Classroom-oppimisympäristöön.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Eriyttämisen lähtökohtana ovat oppilaiden osaamistason mukaiset arkipäivän rakentumiseen liittyvät oppimistilanteet ja joustavat opetusjärjestelyt. Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen tukemisessa keskitytään sosiaalisten tilanteiden harjoitteluun. Koulunkäynninohjaaja toimii oppilaan tukena tarvittaessa myös kotitaloustunneilla. Yhteistyössä erityisopettajan ja kodin kanssa laaditaan tarvittaessa oppilaskohtainen oppimissuunnitelma.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppiaine arvioidaan asteikolla 4-10. Oppilaat tekevät kurssista yhteisen blogin, johon jokainen kirjoittaa oman arvioitavan osionsa. Tuntityöskentelyn itsearviointi ja vertaisarviointi ovat olennainen osa arviointia. Arviointi suoritetaan yhteistyössä oppilasta opettavien opettajien kanssa.

2 TAIDE- JA TAITOAINEN JA YRITTÄJYYSKASVATUS

Koodi Ideasta tuotteeksi

Käsityön, kuvataiteen ja yrittäjyyskasvatuksen soveltavan kurssin tavoitteena on suunnitella ja valmistaa oman suunnitelman pohjalta tuote tai tuotteita. Samalla tutustutaan esimerkiksi erilaisiin yritysmuotoihin, yrityksen perustamisen lähtökohtiin ja tuotteen markkinointiin. Projekti dokumentoidaan kuvallisesti ja kirjallisesti.

Opetuksen tavoite	Opetuksen sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Tutustutaan tuotesuunnitteluun. Kehitetään omia ideoita. Toteutetaan joko oma henkilökohtainen tai asiakaslähtöinen suunnittelu-projekti.	Kartoitetaan omia vahvuuksia ja asiakkaan tarpeita. Ideointi ja tuotesuunnittelumenetelmien harjoittelu. Opetellaan valmistamisessa tarvittavat työskentelytavat. Dokumentoidaan prosessi kuvallisesti ja kirjallisesti.	L1 L2 L5
Perehdytään tuotteiden markkinointiin. ja mahdollisuuksien mukaan myös kokeillaan tuotteen markkinointia pienimuotoisesti.	Tuotteen kiinnostavuuden testaus, markkinointiin tutustuminen ja markkinoinnin harjoittelu.	L6
Sisäiseen ja ulkoiseen yrittäjyyteen tutustuminen.	Erilaisiin yritysmuotoihin tutustuminen. Ryhmän toiveiden mukaisia yritysvierailuja ja yhteistyö yritysten kanssa.	L1 L6

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöinä toimivat mm. koulun kuvataide-, käsityö- ja tietotekniikkaluokka. Kurssin aikana tutustutaan erilaisiin yritysmuotoihin oppilaiden toiveiden ja mahdollisuuksien mukaan. Projektia voi toteuttaa soveltuvin osin itsenäisesti, pari- tai ryhmätyöskentelynä, jne.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilaita ohjataan omaan ideointiin ja vastuun ottamiseen oman projektinsa eteenpäin viemisessä. Ohjaus on yksilöllistä jokaisen henkilökohtaiset toiveet ja tavoitteet huomioiden.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppiaine arvioidaan asteikolla 4–10. Monimuotoinen, kannustava sekä ohjaava arviointi huomioi oppilaiden yksilöllisen edistymisen ja se kohdistuu koko oppimisprosessiin sekä tuotteen valmistamiseen että tuotokseen. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota työskentely/toimintataitojen lisäksi niin tiedonhallinta-, vuorovaikutus- kuin yhteistyötaitoihinkin. Oppilaan tuottama arviointia tukema dokumentointi voi olla kirjallista, kuvallista ja digitaalista. Oppilaille annetaan mahdollisuus osallistua tavoitteiden asettamiseen, monipuolisen arvioinnin suunnitteluun ja toteutukseen, huomioiden myös itse- ja vertaisarvioinnin.

3 ÄIDINKIELI JA MUSIIKKI

Koodi Äidinkieli ja musiikki

Äidinkielen ja musiikin soveltavassa valinnaisaineessa keskitytään esiintymistaitojen harjaannuttamiseen ja vahvistamiseen. Puolet opetuksesta on draamaa ja puolet musiikkia. Draaman harjoitukset vahvistavat sosiaalisia taitoja, rohkaisevat esiintymään ja kehittävät mielikuvitusta ja heittäytymistä. Musiikissa pääpaino on soittamisessa ja laulamissa sekä yhdessä musisoinnissa. Oppilaat suunnittelevat ja toteuttavat mahdollisuuksien mukaan pieniä esityksiä koulun tapahtumissa. Esityksissä voi olla musiikkia ja sanataidetta.

Opetuksen tavoite	Opetuksen sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Ryhmäytyminen ja sosiaalisten taitojen kehittäminen	Erilaisia ryhmäytymisharjoituksia	L2
Esiintymistaitojen harjoittelu ja vahvistaminen	Aistiharjoituksia, pieniä esiintymisharjoituksia	L2
Äänenkäyttö ja improvisaatio	Äänenkäyttöharjoituksia, improvisaatioharjoituksia	L2
Musiikkiesitysten/-videoiden suunnittelu, tekeminen ja esitys	Soittaminen ja laulaminen	L2, L5

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Opetus tapahtuu pääosin koulun liikuntasalissa ja musiikkiluokassa. Myös muita koulun tiloja ja lähiympäristöä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Työtavoissa painotetaan yhdessä toimimista sekä kokemuksellisia ja toiminnallisia työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilaan yksilölliset tarpeet huomioidaan siten, että jokaiselle löytyy luonteva ja onnistumisen kokemuksia tarjoava rooli yhteistoiminnassa. Musiikin tunneilla huomioidaan oppilaiden harrastuneisuus, esimerkiksi soittotaito.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppiaine arvioidaan asteikolla 4-10. Valinnaisaineen arvioinnissa painotetaan oppilaan osallistumista erilaisiin harjoituksiin, yhteistyötä muiden oppilaiden kanssa, innokkuutta itsensä kehittämiseen, harrastuneisuutta ja aktiivisuutta.